

Пише: Горан Тешић
субота, 18 јануар 2014 20:07

Повод за овај текст је објављивање делова из књиге Војислава Коштунице *Политичка неутралност или Европска унија*, који су се појавили у више средстава јавног информисања (Политика, званични сајт ДСС, пренели су НСПМ, Нови стандард). Опширно Коштуничино образлагање ћу свести на једну изјаву која сублимира његов предлог:

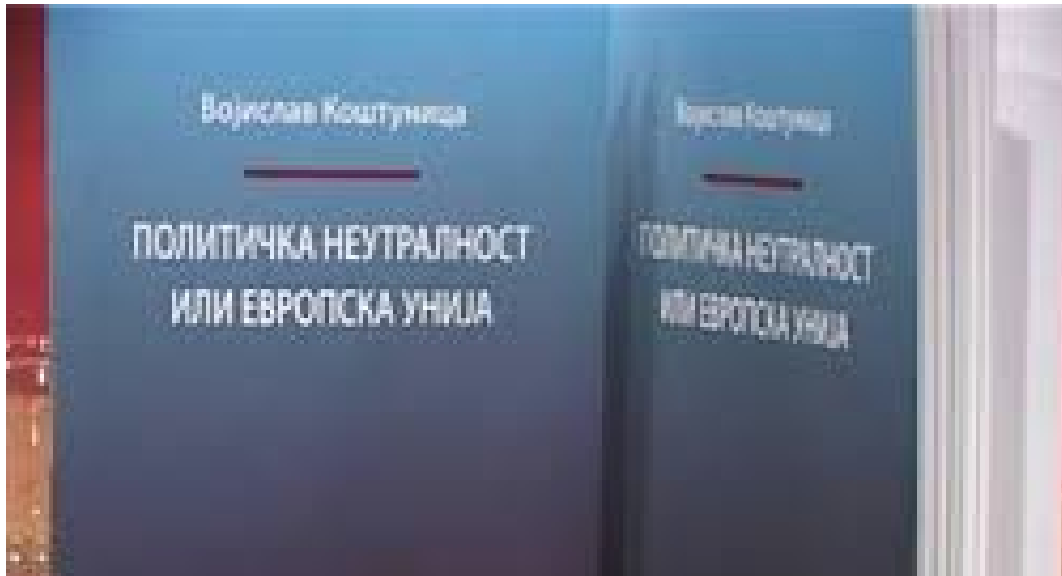
Коштуница: "Зато сматрам да би било најбоље, да би било неопходно организовати слободни референдум о напуштању европских интеграција најкасније почетком 2015. године. Период од годину дана сасвим је довољан да се у Србији поведе одговорна расправа између присталица Европске уније и присталица политичке неутралности."

Коштуничина понуда о политичкој и војној неутралности Србије, у даљем тексту - неутралности, носи много слабости које када се све саберу, представљају веома лош спољнополитички став, који би Србији могао да нанесе много штете. Ево зашто.

1. Потпуно је нејасно довођење у везу избора између чланства у Европској унији и неутралности, јер у самој ЕУ постоји пет земаља које су неутралне, а то су: Аустрија, Финска, Шведска, Ирска и Малта. За све неутралне државе чланице Европске уније постоји посебна одредба у којој се каже да се неће прејудуцирати специфичан карактер политике безбедности и одбране појединих држава чланица. Ту се мисли управо на ових пет земаља. Ова чињеница јасно ставља до знања да се може бити неутралан паралелно са чланством у Европској унији, тако да Коштуничино супротстављање чланству у Европској унији и неутралности нема смисла. А заговорници уласка Србије у Европску унију би једноставно могли да кажу - Па добро, нема проблема, и ми смо за то да Србија буде неутрална, али и да буде чланица Европске уније као горепомнутих пет земаља и зато не видимо колизију између ове две ствари, па је самим тим и референдум по том питању илузоран. Дакле, избор који Коштуница предлаже није заснован на стварном антагонизму, па тиме остаје само напуштање европских интеграција. Међутим, ту долазимо до тачке 2.

Пише: Горан Тешић
субота, 18 јануар 2014 20:07

---

2. У Коштуничином виђењу спољнополитичког пута Србије фигурирају само две могућности: чланство у Европској унији и неутралност. Иако смо у тачки 1. показали бесмисленост супротстављања чланства у Европској унији и неутралности, ипак ћемо прокоментарисати овај двојни избор. Зашто само две могућности за избор? А где је трећа - евроазијске интеграције? Евроазијске интеграције су формат у коме би Србија могла да уђе у директан спасоносни савез - интеграцију са Русијом и њеним савезницима. Зашто Коштуница из спољнополитичког избора елиминише огроман део популације који је не само за сарадњу, већ и за савез са Русијом у оквиру евроазијских интеграција?

Евроазијске интеграције имају две компоненте: економску (Царински савез, будући Евроазијски економски савез) и војну (Организација договора о колективној безбедности - ОДКБ).

Економска компонента не носи директан политички карактер, али само њено постојање има политичку конотацију јер се односи на стварање мултиполарног света које се огледа и у економији. Постојање политичког контекста се најбоље види управо у последње време на примеру украјинске кризе и самита "Источног партнерства" одржаног у Вилњусу, који је доживео дебакл. У позадини ових догађаја стоји опредељивање за Европску унију или за евроазијске интеграције, а за шта је доказ да је једна од држава кандидата за потписивање уговора о приступању Европској унији у Вилњусу била и Јерменија, која је одбила да потпише тај уговор и определила се за евроазијске интеграције. Политички контекст и у случају украјинске кризе и у случају избора који је направила Јерменија је управо у томе да се не може бити у исто време и чланом Европске уније и Царинског савеза, што представља прави антагонизам, а не

Пише: Горан Тешић
субота, 18 јануар 2014 20:07

Коштуницин предлог. Подсетимо при томе да Јерменија нема заједничку границу са земљама Царинског савеза (као и Србија) и да се налази у не баш пријатељском окружењу Азербејџана, Грузије и Турске. Али, Јерменија није сматрала да је боље бити неутралан као што сматра Војислав Коштуница, већ је дубоко у евроазијским интеграцијама и то као пуноправни члан војног савеза ОДКБ који је штити од могућих напада Турске и Азербејџана, а сада улази и у евроазијске економске интеграције који су виши степен економског повезивања са Русијом и њеним партнерима у Царинском Савезу.

Значи, Јерменија није био довољан допринос и повлашћени положај у економској сарадњи са Русијом, ваљда је корак даље. Зашто? Зато да би имала још више економске користи и да би народ Јерменије живео боље. Војислав Коштуница не мисли тако. Он је за неутралност. Јерменија се управо због окружења у коме се налази обезбедила. Јерменија врло добро зна да међународно право практично не постоји и да је уместо њега на снази право које се заснива на сили и да је један од фактора одвраћања од могуће агресије на њену територију поседовање моћног наоружања. А Јерменија је управо од Русије купила одбрамбени ракетни систем С-300. Да, Јерменија има овај систем, а не папир на коме пише - ми смо неутрални. Изгледа да Војислав Коштуница планира да у случају неке нове агресије на Србију маше папиром на коме пише "Србија је неутрална". Не, тај папир не помаже. Али помаже С-300 и пуноправно чланство у ОДКБ. Сматрамо да је пример Јерменије и те како добар за Србију, јер се Србија налази у сличном, па чак можда и лошијем геополитичком положају од Јерменије, јер је много грабљивица које већ грабе свој плен од слабе Србије или које се спремају да грабе. У данашњем свету неутралност, несврстаност или било која друга неприпадајућа опција значе само једно, а то је да земља која има неприпадајући статус може у било ком тренутку бити нападнута од стране светских силника ако се нађе на путу њихових интереса. Зар нам недавни примери Југославије, Ирака, Авганистана и Либије нису довољни?

Србији би и те како одговарало пуноправно чланство у ОДКБ јер чланство у ОДКБ гарантује помоћ свих чланица организације земљи чланици која би се нашла под претњом напада споља. Ево само два примера:

из договора о колективној безбедности (члан 2):

"У случају појаве претњи за безбедност, стабилност, територијалну целовитост и суверенитет једне или више земаља-чланица (мисли се на чланство у ОДКБ) или претњи међународном миру и сигурности држава - учесници (мисли се у ОДКБ) одмах ступају у међусобне консултације са циљем координације својих позиција, разрађују и примењују мере за указивање помоћи државама-чланицама са циљем одстрањивања постојећих претњи."

Замислите да је Србија, то јест тада несврстана Југославија, 1999. године била у ОДКБ, да ли би уследио напад НАТО пакта. Практично искључено.

- 23. септембра ове године у Сочију на редовном заседању Савета ОДКБ донета је одлука да земље-чланице ОДКБ пруже војно-техничку помоћ пограничним јединицама Таџикистана са циљем јачања контроле таџикистанско-афганистанске границе јер се и сада, а посебно после најављеног напуштања Афганистана од стране НАТО трупа очекују појачане активности талибана у правцу Таџикистана које би могле да доведу до

Пише: Горан Тешић
субота, 18 јануар 2014 20:07

дестабилизације ове земље.

Замислите да је Србија чланица ОДКБ и да добије овакву подршку на србско-албанској граници.

Дакле, војна компонента евроазијских интеграција - ОДКБ итекако носи политички контекст, јер се ради о војном савезу независном од НАТО пакта. Али, за разлику од НАТО, ОДКБ није агресивна организација, већ има изразито одбрамбени и одвраћајући карактер, тако да војници из Србије не би учествовали у агресивним војним кампањама, већ у заједничким маневрима са другим чланицамама ОДКБ, као у и операцијама заштите мира на евроазијском простору. Овде је врло важно то да би војска Србија имала и могућност да се обучава по руском моделу.

За Србију би било од велике важности да уђе у процес пуних економских евроазијских интеграција, то јест да почне преговоре за приступање Царинском савезу (будућем Евроазијском економском савезу) који би јој донео велике могућности за економски опоравак и развој. Уместо да буде трећерезредна земља Европске уније гурнута у нову регионалну Југославију Србија би у Царинском савезу била пуноправни прворазредни члан. Улазак у Царински савез би био корак даље за Србију која већ сада има бесцарински трговински режим са Русијом, јер би економски маневарски простор био проширен на све земље чланице Царинског савеза и јер би проток робе, капитала, услуга и радне снаге био слободан. Према томе, интегративни ниво је виши од билатералне економске сарадње и даје веће могућности за економски развој.

Одговор Војиславу Коштуници - Евроазијска унија уместо политичке и војне неутралности

Пише: Горан Тешић
субота, 18 јануар 2014 20:07

Дакле, евроазијске интеграције, и економске и војне су далеко боље решење од неутралности и зато предлажемо одржавање референдума са питањем где би се грађани Србије опредељивали између три опције: евроатланских интеграција, евроазијских интеграција и неуласка у било какве интеграције. Рок за кампању би био годину дана од одређивања датима референдума уз услов да заговорници све три опције имају подједнаке услове за промоцију својих ставова у свим медијима уз могућност сучељавања ставова.